

SL(5)583 - Gorchymyn Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr 2020

Cefndir a Diben

Mae'r Gorchymyn hwn yn sefydlu cynllun masnachu allyriadau newydd sy'n cwmpasu allyriadau nwyon tŷ gwydr o gynhyrchu pŵer a gwres; diwydiannau ynni-ddwys; a'r sector awyrennau. Gelwir y cynllun yn Gynllun Masnachu Allyriadau'r DU ("UK ETS"), a bydd yn ollynydd yn y DU i System Masnachu Allyriadau'r UE ("EU ETS").

Bydd Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU yn cwmpasu allyriadau nwyon tŷ gwydr o:

- gynhyrchu pŵer a gwres;
- diwydiannau ynni-ddwys; a'r
- sector awyrennau.

Gwneir y Gorchymyn wrth arfer pwerau a roddwyd gan Ddeddf Newid Hinsawdd 2008 ac mae'n cynnwys 77 erthygl, wedi'u rhannu'n 9 Rhan, ac 11 Atodlen.

Mae Rhan 1 yn cynnwys diffiniadau a ddefnyddir trwy'r Gorchymyn, y gweithgareddau a'r gwahanol nwyon tŷ gwydr a gwmpesir gan y cynllun, cyfranogwyr y cynllun a phwy fydd rheoleiddiwr y cynllun (at wahanol ddibenion).

Mae Rhan 2 yn cyflwyno'r cynllun ac yn sefydlu gofyniad adolygu, ac mae'n nodi elfennau eraill o'r cynllun sy'n berthnasol i weithredwyr gosodiadau, ac i weithredwyr awyrennau.

Mae rhannau 3 a 4 yn gwneud darpariaeth benodol mewn perthynas â gweithredwyr gosodiadau a gweithredwyr awyrennau. Mae Rhan 5 yn cynnwys darpariaeth sy'n caniatáu i'r rheoleiddwyr godi tâl am gyflawni eu swyddogaethau rheoleiddio o dan y Gorchymyn.

Mae Rhan 6 yn cynnwys darpariaeth sy'n galluogi'r rheoleiddwyr i fonitro cydymffurfiad â'r Gorchymyn, gan gynnwys trwy arolygiadau ac arfer pwerau mynediad. Mae Rhan 7 yn cynnwys darpariaeth ynghylch gorfodi, gan gynnwys ystod o gosbau sifil y gellir eu gosod mewn perthynas ag achosion penodol o dorri'r Gorchymyn neu amodau trwydded.

Mae Rhan 8 (sy'n cael ei ategu gan Atodlenni 9 a 10) yn cynnwys darpariaeth ynghylch apeliadau yn erbyn penderfyniadau a wneir gan y rheoleiddiwr ynghylch ceisiadau ac apeliadau mewn perthynas â hysbysiadau a roddir o dan y Gorchymyn. Mae Rhan 9 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â hysbysiadau gwybodaeth, cymhwyso i'r Goron ac mae'n gwneud darpariaeth drosiannol (erthygl 77 gydag Atodlen 11).

Gweithdrefn

Cadarnhaol drafft

Materion technegol: craffu

Nodir y pwyntiau a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.2 (ix) - nad yw wedi'i wneud neu i'w wneud yn Gymraeg ac yn Saesneg.

Mae'r Gorchymyn wedi'i wneud yn Saesneg yn unig. Mae Rhan 1, Adran 2 o Femorandwm Esboniadol Llywodraeth Cymru (ar dudalen 2) yn nodi fel a ganlyn:

"Gan y bydd Senedd y DU yn craffu ar y Gorchymyn yn y Cyfrin Gyngor, ni ystyrir ei bod yn rhesymol ymarferol i'r offeryn hwn gael ei greu na'i osod yn ddwyieithog."

Rhinweddau: craffu

Nodir y pwyntiau a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Mae Cynllun Masnachu Allyriadau'r UE wedi bod, ac yn parhau i fod yn bolisi allweddol ar gyfer lleihau allyriadau yn y sector pŵer, y diwydiannau ynni-ddwys, a'r sector awyrennau. Mae angen darpariaeth er mwyn sicrhau bod allyriadau o sectorau sy'n dod o dan System Masnachu Allyriadau'r UE ar hyn o bryd, yn parhau i fod yn rhan o bolisi prisio carbon ar ôl i'r DU ymadael â'r UE.

Amcan y polisi yw cymell sectorau sydd wedi'u cynnwys yn System Masnachu Allyriadau'r UE i leihau allyriadau mewn modd cost-ffeithiol. Mae gosod pris ar garbon yn cymell gostyngiad mewn allyriadau, gan annog y sector preifat i fuddsoddi mewn mesurau lleihau allyriadau. Y bwriad yw y bydd cynllun ledled y DU yn sicrhau bod polisi prisio carbon yn parhau er mwyn annog y sectorau pŵer, diwydiant ac awyrennau i ddatgarboneiddio.

Mae llawer o nodweddion cynllunio Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU yn adlewyrchu System Masnachu Allyriadau'r UE, a allai hwyluso cysylltiad â system yr UE yn y dyfodol. Fodd bynnag, yn unol â'r ymrwymiad ledled y DU i symud tuag at allyriadau nwyon tŷ gwydr sero net erbyn 2050, mae'r cap sydd wedi cael ei osod 5 y cant yn is na chyfran dybiannol y DU o gap System Masnachu Allyriadau'r UE.

Rhoddodd Lesley Griffiths AS, Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig, dystiolaeth lafar i'r Pwyllgor mewn perthynas â'r Gorchymyn ar 14 Medi. Yn dilyn y sesiwn

dystiolaeth, ysgrifennodd y Gweinidog at y Pwyllgor ar 18 Medi 2020, i ddarparu rhestr bendant o'r gosodiadau yng Nghymru y mae'r Gorchymyn yn berthnasol iddynt, ac i ateb rhai cwestiynau ychwanegol.

Y goblygiadau yn sgil ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Mae sefydlu cynllun i olynu System Masnachu Allyriadau'r UE yn un o'r meysydd fframwaith cyffredin y cytunwyd arnynt ar y cyd. Bydd cyfranogiad y DU yn System Masnachu Allyriadau'r UE yn dod i ben ar ddiwedd y Cyfnod Pontio ar 31 Rhagfyr 2020 (yn amodol ar rwymedigaethau'r DU yn y Cytundeb Ymadael yn unol ag Erthygl 96(2) sy'n ymwneud â chydymffurfio yn 2020 a'r Protocol ar Iwerddon/Gogledd Iwerddon). Bydd Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU yn dechrau ar 1 Ionawr 2021 er mwyn sicrhau bod polisi prisio carbon ar waith pan fydd y DU yn rhoi'r gorau i fod yn rhan o System Masnachu Allyriadau'r UE. Bwriad Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU yw annog y broses o leihau allyriadau mewn modd cost-ffeithiol a fydd yn cyfrannu at dargedau lleihau allyriadau a nod sero net y DU.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Nid oes angen ymateb gan Lywodraeth Cymru.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfodydd ar 14 a 28 Medi 2020 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod a nodwyd a hefyd i dynnu sylw at faterion sy'n codi o ganlyniad i ymadawiad y DU â'r UE.

